

Delavec izhaja vsak petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 5.20, za pol leta
K 2.60, za četrt leta K 1.30
Posamezna številka 10 vin.
Naročnina za Nemčijo za
celo leto 5 mark, za Ame-
rike 2 dolarja.
Pošiljstvo na uredništvo in
upravnništvo
Ljubljana, Šelenburgova
ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati z enostopnimi pe-
tit vrticami se zaračuna-
vajo in sicer: pri enkratni
objavi po 18 vin., pri dva-
kratni po 16 vin., pri šest-
kratni po 14 vin., pri celo-
letnih objavah po 12 vin.
za vsakokr. — Za razne iz-
jave itd. stane peti vrtica
24 vin. — Reklam. so poštni
ne proste. — Ne frankirana.
pisma se ne sprejemajo.

Sovražniki miru na delu.

Najiskrenejša želja vseh narodov je mir. Ta želja ne preveva le nas, marveč ves svet, vse ljudstvo, ki nima dobička od vojne, ki zaradi vojne trpi in pravzaprav nosi vse veliko gorje vojne v socialnem in in političnem oziru. V vrstah mirovnih prijateljev niso le delavci, marveč tudi vsi pošteno ljudje, ki smatrajo vojno za zlo, za krivico, ki jo dela veliki svetovni kapital vsemu izkoriščanemu človeštvu.

Neštetokrat smo že naglašali, da so vzroki te vojne imperialistični, da ima vsa vojna edini namen zaslužiti človeštvo velikemu kapitalu in izpopolniti svojo kapitalistično organizacijo v izkoriščevalne namene ter da bi končna zmaga, na podlagi katere bi ena stranka diktirala mir drugi, ne pomenila nič drugega kakor zmago kapitalizma na račun izkoriščanega človeštva. Tako bi ogromno narasla na eni strani moč kapitalizma, na drugi strani pa oslabiljeno človeštvo, nesposobno za razvoj, telesno in moralno uničeno. Iz teh bistvenih razlogov, ki so popolnoma jasni, žele vsi narodi, zlasti delavstvo, mir sporazumljenja, blagi hoten mir, ki naj ohrani človeštvu vsaj še zadnje življenske moči. Ta misel, ta želja je plemenita.

Socialni demokrati in socialistično delavstvo je prvo sprožilo to misel, ki je našla v ruskem revolucionarnem gibanju najkrepkejši izraz. Revolucijo v Rusiji je pravzaprav pospeševala ententa, ker je mislila, da dabi v novi meščanski vladi ruski boljševiki oporo in zanesljivejšega zaveznika. Toda zgodilo se je drugače. V Rusiji se je mirovna volja, ki so jo pospeševali delavski in vojaški ter kmetijski sveti, na čelu jim socialisti in nazadnje struja boljševikov, ki jih vodita Lenin in Trockij, tako razvila, da je uspela do ponudbe miru na podlagi načel sporazumljenja. To dejstvo je velikanski uspeh, pomemben za vse človeštvo, zlasti pa za trpeče delavstvo.

Kljub vsej najpoštenjši mirovni volji vsega človeštva, so pa imperialisti še vedno na delu, še vedno pričakujejo na obeh straneh popolno zmago, dasi noben pameten človek ne misli več na tako zmago. Toda motili bi se, če bi mislili, da so vojni bujskači samo imperialisti. Tudi navadno beraško meščansko časopisje se postavlja na njih stališče proti volji, proti želji narodov. Pri nas in drugod so začeli buj-kati na vojno direktno in indirektno. Pa zakaj?

V Rusiji je zmagala demokracija, ki je odločno za mir na podlagi najsvobodnejših načel; zmagal je ruski narod, njegova volja, ne pa meščanstvo. In ta nova vlada je napela vse moči, da izsili mir, tak mir, ki bi zagotovil demokratizacijo in vse druge zahteve, ki so potrebne, da se sklene trajen mir, da se razbremeni človeštvo ogromnih žtev po vojni. Vse te zahteve so tako jasne in tako iskreno zamišljene v blagor človeštva, da jih ves svet odobrava in pozdravlja.

Meščanski listi in pri nas „Slovenski Narod“ pa je prevzelo vlogo vojnih bujskačev. Ne pravi sicer: vojna se naj nadaljuje, ker se tega boji, prinaša pa vsa sumnja, ki jih prinaša sporazum in drugo časopisje proti boljševikom, z očitim namenom oblatiti rusko demokracijo, one-

mogočiti mir, pospeševati vojno razpokošenje in ovirati ter eventualno izpodkopati ugled demokratični vladi povsod, kamor sega njega vpliv. Boj torej velja ruskim delavskim, vojaškim in kmetijskim svetom; vseh jim ni, ker je ruski narod iztrgal oblast meščanskim strankam iz rok, zato, da reši samega sebe. Boj velja torej v meščanskem časopisju ruskim svoboščinam, da se ta boj bolj uspešno vodi, misli tudi „Sl. N.“ da mora podpirati imperialiste. Tako početje je zločin na človeštvo.

Ruska vlada je ponudila mirovna pogajanja sovražnikom in prijateljem; prepričana je namreč, da se dajo zahteve narodov in dežel rešiti na mirovni konferenci, brez žrtev, brez uničevanja, če je kje tak namen.

Mezdne vrste pri bolniških blagajnah

(veljavne od 1. januarja 1918).

V zmislu naredbe ministra za notranje stvari z dne 1. decembra 1917, drž. zak. št. 463 postanejo mezdne vrste pri vseh bolniških blagajnah, izvzemši one, ki se nahajajo v ožjem vojnem ozemlju, obvezen predpis novega bolniško zavarovalnega zakona. Od 1. januarja morajo torej tudi vsi bratovsko-skladnični člani prejemati na

Če pa takega namena ni, kar je verjetneje, potem si morajo narodi sami priboriti svoje eksistenčne pogoje, če so sposobni, in sicer s pomočjo udeležnikov, na podlagi sporazumljenja, ker je nedvomno, da bi imela poštena mirovna konferenca mnogo večji vpliv nego sovražno medsebojno uničevanje.

Ti pojavi v zgodovini sedanje vojne so važni, ker nam zopet jasno dokazujejo, da nahajamo meščanske stranke vedno na strani imperialistov, posebno pa takrat, če gre za demokratizacijo, če gre za svobodo narodov, ljudstev. Ti ljudje hočejo ostati sužnji kapitalizma, njegovi oploče, ker se boje ljudskih in narodnih pravic in svoboščin.

podlagi resničnega zaslužka, uvrščeni v mezdne razrede, kakor jih določa zakon, ne glede na to, koliko časa se že nahajajo v bolnem stanju.

Dasi smo o ureditvi mezd že poročali, smatramo vendar za potrebno, da priobčimo še enkrat razdelitev mezdnih vrst, dnevni povprečni zaslužek, dnevno bolnišnico in pogrebino.

Od 1. januarja 1918 bodo imeli torej vsi člani bratovskih skladnic pravico do bolnišnice in pogrebne v višini, kakor je razvidno iz naslednje razpredelnice:

Mezdana vrsta	Delovni zaslužek		Kot povpreč. dnevni za- služek velja	bolnišnica na dan	Pogrebina
	na dan	na teden			
	v k r o n a h				
1	do 1.25	do 7.50	1.—	0.60	60.—
2	nad 1.25 „ 1.75	nad 7.50 „ 10.50	1.50	0.90	60.—
3	„ 1.75 „ 2.25	„ 10.50 „ 13.50	2.—	1.20	60.—
4	„ 2.25 „ 2.75	„ 13.50 „ 16.50	2.50	1.50	75.—
5	„ 2.75 „ 3.25	„ 16.50 „ 19.50	3.—	1.80	90.—
6	„ 3.25 „ 3.75	„ 19.50 „ 22.50	3.50	2.10	105.—
7	„ 3.75 „ 4.50	„ 22.50 „ 27.—	4.12	2.50	123.60
8	„ 4.50 „ 5.50	„ 27.— „ 33.—	5.—	3.—	150.—
9	„ 5.50 „ 6.50	„ 33.— „ 39.—	6.—	3.60	180.—
10	„ 6.50 „ 7.50	„ 39.— „ 45.—	7.—	4.20	210.—
11	„ 7.50	„ 45.—	8.30	5.—	249.—

Kot delovni zaslužek velja v zmislu § 7 novega bolniško-zavarovalnega zakona seveda zaslužena pogodna ali režijska mezda z vsemi vojnimi, draginskiimi, rodovinskimi, otroškimi in starostniimi dokladi. Istotako je prišteti delovnemu zaslužku vrednost naravnih prejemkov (deputatni premog, svetljava, prosto stanovanje). Vrednosti teh naravnih prejemkov pa vobče določajo pri bratovskih skladnicah revirni rudniški uradi. Ker so bile vrednosti šele pred dvema leti dognane za delovni zaslužek za zavarovanje pri neugodni zavarovalnici, bodo najbrže vobče tudi pri bolniških blagajnah veljale dognane vrednosti pri naravnih prejemkih.

Tudi zvišana pogrebina stopi v veljavo dne 1. januarja 1918 obvezno in imajo pravico na zvišano pogrebino že svojci

člana bratovske skladnice, ki bi umrl dne 31. decembra 1917 po 12. uri ponoči.

Opozarjamo naše člane zlasti na te okoliščine in pripominjamo, da se morajo te nove podpore od 1. januarja 1918 izplačevati pri vseh bratovskih skladnicah, ki se ne nahajajo v ožjem vojnem ozemlju, in če bi se branile, je vložiti tožbo pri pristojnem razsodšču.

Po istih načelih se zvišajo seveda tudi podpore za porodnice in dojlne premije.

Bolnišnica pripada od tretjega dne dalje. Dela prosti dan ob koncu bolezni se ne vračuna. Doslej ni bilo računati prvega in zadnjega dela prostega dneva. Nevračunavanje prvega dneva je parlament odpravil, tako da se mora računati tudi prvi dan, če je dela prost ali ne.

!! Naročajte in širite delavsko časopisje !!

Državni proračun in njega opomin.

O državnem proračunu smo že poročali. Poslanska zbornica ga je nedavno sprejela za leto 1917/18. Pojasnjeval ga je finančni minister. Delavstvo ni proračunov nikdar malomarno preziralo, toda zadnji pa povzroča posebno pozornost. Nedavno so nas obvestili, da je zadnji redno izvedeni računski zaključek imel 3 in pol milijarde kron primanjkljaja. To so povedali le zato, da bi z večjim zanimanjem poslušali novi proračun. Navadno obsega proračun le suhe številke, to pa je bil tako živahen in v-tiljiv, da se ni mogel nikomur odtegniti. Že dolgo ni bilo tako odločnega in — kakor se na- dejamo — uspešnega opomina na delavstvo, kakor je bil govor finančnega ministra.

Resna in temna slika je, ki jo je razvil upravitelj državnega zaklada pred vso javnostjo. Zgovorna slika je, ki nam jasno pred očuje pusto šečo delo vojne do skrajnosti. Na leta je težko obremenjeno vse naše narodno gospodarstvo in le bedaki in zločinci morejo še sanjati o nadaljevanju vojne. Izvemo, da znašajo avstrijski vojni dolgovi (torej brez ogrskih) do konca junija 1917 ogromno vsoto 41 milijard in 256 milijonov kron. Ta fantastični znesek treba obrestovati in mora se tudi vračati. Tvorijo torej jako dolgotrajno obremenitev avstrijskega narodnega gospodarstva. Tudi misliti ne smemo, da se vse to delavstva ne tiče.

Letne obresti šestih vojn h posojil, ki tvorijo le okolo polovice vsega vojnega dolga (namreč 23 milijard in 228 milijonov kron) znašajo nič manj nego 1700 milijonov kron. Če le nekoliko računamo, izvemo, da znaša ta obremenitev vsak dan 4657.000 kron. Ker smo imeli pred vojno v Avstriji okolo 28 milijonov prebivalcev, smemo računati, da jih bomo imeli ko nastopi mir še okolo 25 milijonov, od katerih bo vsak, bodi starček ali dojenec obremenjen vsak dan z 18 in pol vinarji. Družina ki šteje 4 osebe, očeta, mater in 2 otroke bo morala plačati vsak dan okolo 80 h davka.

In to samo za vojna posojila. Razen teh so bili in so še drugi izdatki in obveznosti, ki jih bo tudi treba pokriti. Tako nam je finančni minister tudi povedal, da bo treba okolo 800 milijonov novih davkov. Nekatere je že omenjal. Uvesti namerava da ek na premog, vino, sladkor in zvišati pristojbine ter železnične tarife. To so same obremenitve, ki zadevajo množice prebivalstva. In finančni minister je naravnost odklanjal uvedbo direktnih davkov. V področju direktnih davkov bo torej v sedanjem štadiju po mojem mnenju, za sedaj nov ukrep težko mogoč, je rekel. Indirektni pa naj ukrep prineso! Iz tega vidimo, da vojne žrtve širokih množic šele pridejo.

Razmišljajmo v stvari še dalje. Novi davki se ne dajo preprečiti. Toda obenem nam preti dalje trajajoča draginja. Kar ne bomo dali državi, to bomo dali trgovcem za živila. In vprašanje nastane s čim? odkod? Ti dve vprašanji sta vendar mnogo preveliki, da jih bo delavstvo moglo prenašati, da ne bi oškodovalo najv. čje dobro države, delovno silo. Še bolj varčevati ne moremo, še bolj omejevali se ne moremo. Zato moramo razmišljati, kako naj bi se to izravnilo. In k razmišljanju o tem vprašanju nas vzpodbuja tokratni proračun prav posebno. V tem tiči za delavstvo, tako se vsaj nadejamo, posebno velik opomin.

Zakaj sedaj bodo menda vendar povsod razmišljali o tem, kako bi se stvar izravnila. Oj nas zahtevajo, da plačujemo več davkov, da plačujemo drago še dalje živila. Kaj nam torej ostane, drugega kakor da primerno podražimo svojo delovno silo. To je, pripraviti se moramo na velike strokovne boje. Teh bojev pa ne moremo voditi, če nismo dovolj krepko organizirani. Državni proračun nas torej opominja: mislite na življenjske razmere, na boje, ki bodo zanje

potrebni, mislite na ob-čev svojih strokovnih organizacij! Le z njimi se da doseči vsaj za silo ravnovesje. Ta opomin velja za nas vse, ki nas čaka težka bodočnost.

Po sklepu seje zaupnikov strokovnih organizacij dne 28. oktobra t. l. sklicuj. mo na 26. decembra 1917.

Občni zbor

zveze delavskih društev Kranjske, Štajerske, Koroške, itd.

DNEVNI RED:

1. Blagajniško poročilo;
2. Situacijsko poročilo;
3. Volitev načelstva in nadzorstva;
4. Sklepanje o načinu nabave potrebnih pripomočkov;
5. Razno.

§ 10. Zveznih pravil se glasi: Za vsakih 100 članov pošlje podružnica po enega delegatov na zborovanje.

Vse podružnice pozivamo, da takoj izvolijo delegate, ter njih imena naznanijo zvezi (tajniku s. Viktor Zore, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/I.)

Domači pregled.

Delavcem v vojni industriji! S prometnimi pomočki so sedaj velike težave in vrhuteja je produkcija premoga nekaj nazadovala, tako da so nekatere velike industrije že omejile ali na omeje svoj obrat. Zaraditega nastane večja brezposelnost, ki je pa v sedanjih razmerah še bolj bridka nego ob drugih časih. Da se vsaj nekoliko olajša bed, je izdalo vojno ministrstvo dne 1. decembra 1917 posebno naredbro, ki določa za slučaj brezposelnosti odškodnino. Po tem odloku dobje delavci in delavke za ta čas, ko bo obrat prekinjen, ki imajo na dan do 8 K zaslužka, celo plačo, tisti, ki imajo več pa 75%, plače, vendar ne manj nego 8 K na dan. Najvišja odškodnina pa sme znašati največ 17 K na dan. Izračuna se dnevni zaslužek po zaslužku zadnjih štirih tednov pred 20. novembrom 1917 ter se vračunajo vojne draginjske in rodovinske doklade. Ne ušteva se pa čezurno in nedeljsko delo. Število delavcev in delavk (ločeno in po imenih) in firma se mora takoj naznaniti. Mnogo teh delavcev, zlasti onih, ki so potrjeni, se pokliče v vojaško službo, vendar se pa bodo vporabljali v takih krajih, da jih lahko dobi podjetnik za pet nazaj, če se obrat zopet vrši v prejšnjem obsegu.

Člane organizacij pozivamo, ker se leto bliža h koncu, da poskrbe, da s prispevki ne bodo v zaostanku. Z novim letom pridejo v izdajo nove znamke, zato je potrebno, da ima vsak član do zadnjega decembra vse prispevke poravnane. Prav tako je tudi potrebno, da ob novem letu prinese vsak član svojo knjižico blagajniku, da jo pregleda če je v redu. Istotako se imajo oddati blagajniku knjižice, ki so polno nalepljene, da se izdajo članom nove.

Mesečni shod podružnice kovinarjev se vrši v nedeljo dne 16. dec. ob pol 10. uri dopoldne v gostilni pri »Jelenku« na Savi. Polna udeležba dolžnost.

Ljubljana in Kranjska zaledje. Baj bo pomaknjena Ljubljana in menda celo Kranjsko dne 15. t. m. iz ožjega vojnega

ozemlja in postane zaledje. S tem je odpravljena cenzura, omejitev osebnega prometa odpade, brzojavni in telefonski promet zopet odprt. In dobimo zopet zborovalno svobodo.

Pivovarna del. družbe „Union“, Ljubljana. Na VIII. rednem občnem zborovanju, ki se je vršilo dne 4. t. m., je bila odobrena bilanca za poslovno leto 1916/17 s čistim dobičkom 162.238 K 32 vin. ter se je sklenilo, na div. kupon za l. 1916/17 izplačati 5%, to je 10 K na delnico (proti 4% t. j. v preteklem letu). Izplačevanje kuponov se vrši pri podružnici c. kr. priv. avstrijskega kred. tnege zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani ali pa pri blagajni družbe v Ljubljani 7. Izstopivši član upravnega sveta Themistokles vitez pl. Matexa je bil zopet izvoljen; gg. Jean Pollak, tovarnar usnja v Ljubljani in Karl Neweklowsky, ravnatelj pivovarne akc. družbe Göss sta bila izvoljena na novo v upravni svet.

Sukanec za čipkarice. Zavod za pospeševanje obrti je razdelil sukanec, ki je bil nakazan za čipkarice na Kranjskem in obenem razglasil, da c. kr. ministrstvo radi nujnih vojnih potreb ne bo nakazalo nobenega sukanca več za čipkanje. Prošnje za sukanec, ki jih pošiljajo kljub temu še čipkarice na Zavod za pospeševanje obrti so zato brez pomena in imenovani zavod na take vloge ne more več odgovarjati.

„Slovenec“ in „Slovenski Narod“ modrujeta, ker jima ni všeč, da je ruska vlada v socialističnih rokah in je prva z vidnim uspehom in s posebno spretnostjo pričela akcijo za mir. „Slovenski Narod“ naravnost ostudno blati bolševike, češ, da so to ljudje, ki hočejo vse preobrniti. Radi verujemo, da meščanskemu listu ne ugaja demokratični program nove ruske vlade in se zaradi tega z vso dušo ogreva za nadaljevanje vojne. Ne vemo v čegavem imenu piše Sl. N. o nadaljevanju vojne, ki jo je že ves svet sit do grla. „Slovenec“ pa očita soc. dem., da so proti svobodi slovenskega naroda. To je infamno. Ljudje, ki se 50 let niso zmenili za svobodo, dočim se delavstvo odpočetka bori zanjo, so sedaj tako predizni da se upajo ziniti tako neresnico.

V nekem letaku, ki ga razširjajo baje ljudje, trdijo, da jim je sodelovanje pri „Napreju“ onemogočeno. Resnici na ljubo moramo povedati, da to ni res. Res je le, da je izvrševalni odbor stranke sklenil, da „Naprej“ ne bo priobčeval spisov, vsebujejočih psovke in se opirajočih na laži meščanskih časopisov, ki so jih gromadili dolga leta proti socialni demokraciji in proti strokovnim organizacijam. Organizacije so plod dela, težkega dela delavcev samih in bodo same poskrbele za razvoj in reforme, ki so potrebne. Da bi pa delavstvo opustilo delavsko mednarodno solidarnost in slogu, na to pa naj nikar nihče ne misli, ker tega ne dopuščajo naši socialni in politični odnosi. Zato, da sklenemo kompromis z meščanskimi strankami in jim pomagamo do moči naj bi izdali svoje delavske interese? To bi bilo smešno! Smo za narodno osvoboditev, a smo tudi za demokratizacijo. In kdor hoče sodelovati v naših listih ga z veseljem pozdravljamo, ker je potrebno, da se razmotriva o nazorih in smotih. Če se pa posamezni intelektualci čutijo vzvišene nad delavci in zaradi tega odrekajo sodelovanje, pa to ni znak iskrenosti, marveč le znak preziranja, ki ga socialna demokracija ne bi smela poznati. To se nam je zdelo potreba omeniti, ker se trosijo vesti, ki niso resnične. Nam je pošteno delo prva stvar!

G. Taufer iz Zagorja je poslal v „Sl. N.“ dopis, v katerem trdi, da so sodrug na občinski seji nastopili proti deklaraciji. To pa ni res, ker sodrug le zato niso glasovali za resolucijo, ker je bolj nazadnjaška kakor socijalistična iz leta 1909. In proti resoluciji niso bili, ker pozdravljajo vsak napredek. Lepo pa ni, da g. Taufer tako zasuje resnico. Socialisti so že sklepali o svoji resoluciji, ko g. Taufer še mislil ni

na drugačno politiko kakor zdrharsko, ki je na Slovenskem tako prirojena skoro vsem velikim „politikom“.

Pri Šentjanskem premogovniku je vedno kaj novega. Sedaj imamo novega lastnika. Ta je dosedajega voditelja dne 1. decembra odslovil. Peter je dobil 6500 K, da čimprej odjadrja. Gospod Jakl, sednji lastnik, ga je pa pustil še štirinajst dni v stanovanju. V teh štirinajstih dneh je menda še hotel napraviti novemu lastniku veliko nepriliko. Namesto, da bi bil lepo miren in šel gospodu Jaklu na roko, je natvezil vojaškemu voditelju stvari, da je postal ta mnogo manj priazen nego je bil. Ko je v ponedeljek dne 3. t. m. prišel na Petra na svoje mesto (g. Jakl je bil odsoten), je bil silno razljučen. Dejavstvo je ob tej priliki povedalo svoje pritožbe, ker si ni bilo svesto nobene krivde, zato se je spogledavalo, ko jim je pretil. Kako je Peter delavce očrnil, nam ni znano, ali videti je, da je imel namen spraviti delavce v stavko in napraviti s tem novemu gospodu veliko škodo in škandal. Toda delavci niso zahtevali drugega, kakor da Peter odide in je gospod poročnik tudi končno obljubil, da se to zgodi vsaj v osmih dneh. Delavstvo se je nato popolnoma mirno razšlo. Ravnatelj Peter se ni nikoli brigal za premogovnik. Po dva do tri tedne ga ni bilo doma. Tko ga nekoč ni bilo tri tedne in je vodil ta čas prenegovnik nadobnik g. Bregar, zato utegne tudi sedaj premogovnik par dni brez Petra dobro uspevati. Peterček je bil jako nejevoljen, da so mu delavci bali levite, zlasti ga je jezilo, ko so mu očitati, da je pregledal premogovnik le vsaka dva ali tri mese enkrat. Čedne nakane je imel Peterček, najlepši trenutek pa bo, ko se odbeje iz Karmelja.

Občni zbor kovinarske zveze se bo vršil meseca marca 1918 na Dunaju.

O ministerjalni komisiji, ki naj preišče krivice, ki so se godile leta 1914. nedolžno preganjanim Jugoslovanom poroča „Straža“: Komisija je v Mariboru dokončala svoje delo. Slišati je morala res marsikatero neverjetno krivico in grozodejstvo. Pribijemo pa, da pritožb zoper nečlovečno ravnanje vojaških oblasti leta 1914. ni hotela sprejemati in tudi tozadevna vojaška komisija prizadetih žrtev o postopanju vojakov ni zaslila. Sploh pa se nam zatrjuje, da je zaslisevanje preganjanje duhovnikov bilo pravzaprav odveč. Duhovniki so že pred tremi leti natančno popisali svoje trpljenje in te opise poslali kn. šk. konzistoriju, ki je na podlagi teh poročil sestavil posebno promemorijo in jo postal centralnim oblastim v Gradcu in na Dunaju. To uradno poročilo o preganjanju duhovnikov, ki ga imajo na Dunaju v raznih ministrstvih, bi naj bila vzela ministerjalna komisija v roke in ga natančno prečitala, pa bi ji ne bilo treba klicati duhovnikov na to — zaslisevanje.

Bolezen grofa Czernina. Dunaj 11. decembra. O bolezni grofa Czernina se izdajajo posebni bulletini. Današnji bulletin pravi, da boleha zunanji minister na črvesnem kataru in da mora nekaj dni ostati v postelji.

Interpelacija zaradi mirovni pogajanj. Češki socialno demokratični poslanec s. P. K. Haberman in tovariši so vložili tole interpelacijo na ministrskega predsednika: Glasom uradnih poročil so se ofcijalna pogajanja o premirju med zastopniki Nemčije in Avstro-Ogrske ter gospodarji Petrograda že pričela. Poslanski zbornici kot zastopstvu narodov vlada ni niti najmanj poročala, pod kakimi okolnostmi in pod katerimi pogoji je prišlo do tega dalekosežnega koraka. V najvažnejšem trenutku, ki zadevajo ves svet, gre zbornica na božične praznike. Vse zadeve notranje in zunanje politike naj ostanejo brez kontrole ljudskega zastopstva in poslanci naj se vrnejo na dom brez katerihkoli avtentičnih informacij glede mirovni pogajanj. Ker ima prebivalstvo države izreden interes na poteku in izidu mirovni

pogajanj, vprašajo podpisani: 1. Ali hoče ministrski predsednik stopiti v stik s predsedstvom poslanske zbornice glede sklicanja državnega zbora v najbližjih dneh, da sprejme avtentična poročila o poteku pogajanj za premirje? 2. Ali hoče ministrski predsednik delovati na to, da d bi poslanska zbornica prihodnje dni zanesljive informacije glede mirovni pogojev naše države in glede mirovni ponudb Rusije, eventualno drugih vojujočih se držav?

Draginjska doklada spada med redne prejemke. Vračunavati se mora pri bolniškem zavarovanju, pri penzijskem zavarovanju in spada tudi k zaslužku ter se mora izplačevati in nima delodajalec pravice, jo ustaviti kadar bi se mu zljubilo. Pred dunskim obrtnim sodiščem je tožila delavka, ki je imela 16 K tedenske plače, ob svojem izstopu za izplačilo draginjske doklade, ki ji jo je firma neopravičeno odtgnila. Firma je dovolila draginjsko doklado do preklica. Tožiteljica pa ni dobila draginjske doklade za julij in avgust. Pri obravnavi je firma trdila, da je draginjska doklada samo darilo. Obrtno sodišče je pa razsodilo, da je draginjska doklada del plače, ker ni mogoče izhajati brez nje in se smatra kot zaslusne plače, dokler je draginja. Firma je bila obsojena v plačilo.

Baron Burian o Bosni in Hercegovini. Skupni finančni minister baron Burian je v delegacijskem odseku za Bosno in Hercegovino govoril o postanku vojne, katero je zanetil umor dne 28. junija 1914. Skupni finančni minister trdi, da je ugotovljeno, da dolga leta prej bila prinesena v to deželo. S pričetkom vojne pa se je postavila Bosna in Hercegovina z vsemi silami v službo skupne velike stvari. Bosensko-hercegovinske čete so žele v tej strašni borbi mnoge slave. Minister opisuje na to razmere, ki so zavladele v deželi, ko je sovražnik pridel skoraj tik pred Sarajevom. Slikal je posledice preklica ustavnega zakona ter obljubljal, da bo deželna uprava porabila prvo priliko, da zopet oživi bosensko-hercegovinski sahor. Slej kot prej tvori ureditev bosensko-hercegovinskih agrarnih odnošajev eno glavnih vlog. Od leta 1878. do 1911. je bilo izdanih 29,3 milijonov kron za odkup kmetij. Leta 1912 in 1913 je bilo za 22,3 milijona kron odkupljenih 13.078 kmetij. Treba je odkupiti še okrog 93.000. Minister govori nadalje o raznih metodah odkupa kmetov, o regulaciji gozdnega prava, pašnikov, o melioracijah, o železniških programih in načrtih za nove ceste, o šolstvu in o reformi financ, kar pa je vse le delo, ki se da izvršiti samo v mirnih časih. K direktnim vojnim izdatkom je Bosna in Hercegovina prispevala z 250 milijoni kron vojnega posojila. Prišel je čas, ko bo treba dati prebivalcem Bosne in Hercegovine pravice, da v okviru ožjih interesov domovine sodelujejo v naši državi. Pri novi ureditvi vseh zadev pa ne bo mogoče vsem političnim stremljenjem v Bosni in Hercegovini ugoditi, mogoče pa je postaviti nsodo teh dežel na trdno podlago tako da bodo skupni interesi avstro-ogrsko-monarhije v skladu z narodnim čustvovanjem, domovinsko ljubeznijo in potrebo po napredku med bosansko-hercegovinskim prebivalstvom.

Svetovni pregled.

Svetovna vojna se ni premaknila s svojega mesta. Boji se vrše na italijanskem bojišču ob Plavi, kjer so dosegle avstro-ogrsko in nemške čete nekaj uspehov. Boji na tirolski strani in ob gorenji Plavi so jako hudi. Italijani so le deloma opustili svoje pozicije. V sporazumu se boje, da bo, če prodre čete osrednjih držav tirolsko bojno črto, padla v kratkem tudi trnjava Verona. Pravzaprav se pa menda začenjajo na italijanskem bojišču pozicijski boji. V Italiji se pričena zopet močnejše mirovno gibanje. Na ruski in rumunski bojni črti je premirje. „Pravda“ glasila boljševikov, je izrazila z

ozirom na premirje bojazen, da bi zvezne vlade morebiti proletarce in muške obdolžile izdajstva. Kapital bo pač ruski narod izdal, ker se brani ščititi koristi kapitalistov zveznih dežel. Ljudske množice zveznih dežel bodo znale, da se za njih borimo. Delavci v Franciji, Angliji in v Italiji naj sodijo, če smo mi tisti, ki izdajamo koristi širokih ljudskih plasti, mi, ki se borimo za premirje, za splošen mir, ali pa Loyd George in Clemenceau, ki se najgorečnejše potegujeta za svetovno prelivanje krvi. „Pravda“ je dalje priporočala, naj se razveljavijo vse posojila, ki jih je Rusija najela v inozemstvu; ustavi naj se tudi izplačevanje obresti iz amortizacijskih kvot. Ruski narod ni dolžan, da plača vsako leto približno milijardo rubljev za to, kar so pritegnili vojski mednarodnega kapitala. Za to zabavo naj se še obresti plačujejo. Na bojiščih so to dovolj poplačali s krvjo in z zdravjem, pred vojsko pa z obrestmi in z amortizacijskimi kvotami. Sedanji trenutek je ugoden za razveljavljanje posojil. — Popolnoma nenaklonjeni splošnem miru tudi niso Angleži in Francozi. Zahtevajo sveda časten mir, ki se pa da doseči morda le sedaj na podlagi ruske ponudbe, ki je v resnici demokratična in sprejemljiva za vse, ki hočejo mir, s katerim se zadovoljijo lahko dežele in narodi. — Na francoskem bojišču trajajo boji dalje v enakem obsegu. — Sporazum obljublja, da bo pričel nove akcije v Sredozemskem morju. — Grčija se oborožuje. V Palestini so zavzeli Angleži Hebron in Jeruzalem. — Drugih važnih dogodkov ni.

Kriza radi volilne reforme na Pruskem. Pruska vlada je predložila pruskemu deželnemu zboru predlogo o uvedbi splošne in enake volilne pravice, ki naj bi nadomestila dosedanje pruski, skrajno reakcionarni volilni red. Graf Hertling je kot pruski ministrski predsednik izjavil, da je vlada odločena zastaviti vse svoje sile in vporabiti vsa sredstva, da se volilna reforma izvede. Že pri prvem branju predloge pa se je pokazalo, da so tako konservativci kakor nacionalni liberalci in del centra proti enaki volilni pravici in zahtevajo pluralno volilno pravico, ki bi dala takozvanim „boljšim“ stanovom volilne privilegije. Socialni demokrati in napredjaki so ostro nastopili proti tem reakcionarnim nakanam, ki morajo Prusiji in s tem Nemčiji in nemškemu narodu v sedanjem kritičnem času mnogo škodovati. Zdi se, da so bila njihova svarila zaman in da je večina pruskega deželnega zbora odločena sotošno in enako volilno pravico pokopati. S tem je postavljena vlada pred jako težavno situacijo in politični krogi z napetostjo pričakujejo, ali se bo sedaj res z vso energijo postavila za demokratizacijo javnega življenja na Pruskem.

Dopisnice s slikami mest v Nemčiji. Obstoječa prepoved, da se ne smejo razpošiljati v inozemstvo razglednice s podobami mest v monarhiji, zavezniških državah in v sovražnem ozemlju, ki je zasledeno po avstrijsko-ogrskih ali zavezniških četah, se razveljavi glede prometa v Nemčijo. Klišeji in dr., ki se uporabljajo za napravo takih razglednic, se pa tudi v bodoče ne smejo pošiljati v Nemčijo.

Največja nemška knjižnica zgorela. Iz Gothe se dne 4. decembra brzojavno poroča: Nemška narodna knjižnica v Gothi, največja zbirka literarnih del o nemški kulturi, je bila danes vsled požara uničena. Škoda je večjim delom nenadomestljiva.

Ruska vlada upa, da pride do mirovni pogajanj.

Neodvisnost Finske in Poljske, bo boljševiška vlada ustavnemu zboru, ki se v kratkem sestane, priporočala.

Švicarski zvezni svet in mirovno vprašanje. Švicarski zvezni svet se bo bavil z mirovnim vprašanjem ter se zatrjuje, da je pričakovati velike mirovne manifestacije zveznega sveta. Narodni svetnik Scherrer-Fullmann piše: Švicarski zvezni svet

bo imel priliko podrobno se baviti z mirovnim vprašanjem, zlasti s stališčem zveznega sveta napram miru. Izdati smemo, da se pripravlja nekaj kakor velika mirovna manifestacija zveznega sveta. Zadnji čas je, vsak dan nam lahko prinese apel kake bojujoče se države, ki je v stiskah, apel kake države, ki želi miru. Mogoče je, da se te države obrnejo do Svice za posredovanje in blagohotno podpiranje. Že se je ponudila, kakor čujemo iz zanesivega vira, Švedska za posredovanje med Nemčijo in Rusijo. Zvezni svet mora biti močen, Svica mora dokazati, da tudi ona razume svojo evropsko dolžnost.

Na Portugalskem so napravili revolucijo in imajo že novo vlado. Nastal je zopet mir.

Asyulth v Birminghamu je rekel v nekem govoru, da sedaj ni večjega sovražnika človeškega rodu, kakor bi bil mož, ki bi z besedo ali dejanjem otežkočal do sega miru.

Ententa je v načelu za premirje in mirovna pregajanja.

Japonska ne napove vojne Rusiji, čeprav sklene poseben mir.

Sporazum bolj naklonjen miru. Kapitan Noerrgard je zapisal v „Dagens Nyheter“: Vojaški položaj je ugoden osrednjim velesilam. Zavezniki bi v najboljšem slučaju več let potrebovali, da bi jih z orožjem premagali. O iztrganju Nemčije ni več misliti. Gotova znamenja se pojavljajo, da se tako v Evropi kakor v kolonijah širi mirovni pokret.

Delavci, napovedujejo
hude politične boje; ko na-
stopijo normalni časi, bomo
moral biti že pripravljeni!

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Proletarci vseh dežel,
združite se!

500 KRON

vam plačam, če ne odpravi moj uničevalec korenin „Ria-Balsam“ vašo kurja očesa, bradavice in oroženelo kožo v treh dneh brez bolečin. Cena lončku s poroštenim listom K 275, trije lončki K 5.50, 6 lončkov K 8.50. Stotine za hvalnih in priznalnih pisem Kemei, Košice (Kaschau, Kassa) 1. pošt predal 12/639, Ogr.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Francišanska ulica šte. 6.
registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna
v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Francišanska ul. 2.
Dr. Franc Minár kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglednico), brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Kupimo

stara stojala šivalnih strojev, ozir.
kompletne stroje. - Ponudbe
prosimo poslati na naslov
I. Jax & sin, Ljubljana.

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopju Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Za člane:
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Prešernov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Božidar Kisel, Trebnje	od 8. do 11. dop.	Sodni okraj Višnja gora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin,
Ljubljana Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za-
stoj in franko.